

Návrh opatření k optimalizaci odpadového hospodářství Jablonce n. N.

DŮLEŽITÉ: Návrhy zatím nejsou projednány a schváleny vedením. Jsou to doporučení od odpadového konzultanta.

Spoluautoři: Michal Plíšek (Ewecon), Barbora Šnytrová, Lenka Opočenská

Aktualizace: 2. listopadu 2024

1) Nová OZV o odpadech

Doporučení: schválit novou obecně závaznou vyhlášku (v příloze).

- je připravená a upravená dle připomínek MVČR
- nová ustanovení v OZV:
 - povinnost třídění dřeva
 - specifikace dočasného a trvalého stanoviště nádob
 - povinnost odstranit nádoby z dočasného stanoviště
 - doporučený objem nádob pro bytové a rodinné domy
 - povinnost vlastníka nemovitosti objednat dostatečný objem nádob
 - pravomoc města určit oblasti, kde je svoz 1x za 14 dní
- ustanovení, která MVČR neprošla:
 - povinnost vlastníka uvést počet osob v nemovitosti – bylo shledáno v rozporu se zákonem
 - možnost fyzické kontroly nemovitosti

2. OZV o místním poplatku za komunální odpad z nemovité věci

Doporučení: zvýšit sazbu poplatku z 0,80 Kč/l na 0,90 Kč/l.

- pro občany: zvýšení výdajů o 12,5 %
- pro město: zvýšení příjmů o 6,4 mil. Kč/rok
- stávající výše poplatku je platná od r. 2022 (o sazbě poplatku bylo rozhodnuto na podzim 2021)
- důvody pro uplatnění valorizace poplatku:
 - dle smluvního ujednání byly ceny dodavatele vlivem **inflace** zvýšeny v roce 2022 o 6,6 %, v roce 2023 o 15,8 %, v roce 2024 o 4,5 až 6,9 % (rozdílně u jednotlivých služeb) = celkem cca **28 %**
 - ceny dodavatele v roce 2025 (za období 2024) budou pravděpodobně zvýšeny o cca 2 až 3 %. **Celkem inflace 31 % od roku 2022.**

dle smlouvy: bod 4.4.a) Cena bude měněna podle růstu indexu spotřebitelských cen v závislosti na růstu inflace stanoveném Českým statistickým úřadem každoročně v měsíci prosinec podle stavu ke stejnému měsíci předchozího roku (míra inflace je tak vyjádřena přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku)

- změna DPH = zvýšení nákladů o **6 %** – vlivem konsolidačního balíčku jsou služby související s nakládáním s odpady od 1.1.2024 zařazeny v základní sazbě DPH ve výši 21 %; do 31.12.2023 byly ve snížené sazbě 15 %

- o další zvýšení nákladů souvisí s legislativními požadavky na nakládání s odpady (vyšší třídící cíle), kdy současně musí dojít k rozšíření služeb a/nebo zvýšení komfortu pro občany, např. zavedení D2D (papír a plasty)
- o pokud dojde ke zvýšení sazby poplatku, tak v roce 2025 může vzniknout prostor pro zavedení některých dalších nových služeb, které mají snížit podíl využitelných odpadů v směsném komunálním odpadu (SKO) (např. svoz bioodpadu)
- o z výše uvedeného je zřejmé, že městu se zvyšují náklady (inflace, vyšší sazba DPH, nově zavedené služby, případně i připravované služby), ale zároveň stagnují nebo se snižují příjmy, neboť občané mají prostor optimalizovat (snižovat) objem nádob na SKO; výsledkem je stejný, postupem času logicky vyšší deficit financování OH

- **v případě shody ve vedení města je nezbytné změnu OZV schválit nejpozději na listopadovém zastupitelstvu, aby mohla OZV platit od 1.1.2025**

Sazba poplatku	0,80 Kč/l	0,85 Kč/l	0,90 Kč/l	0,95 Kč/l	1,00 Kč/l
% změna poplatku	-	+ 6,3%	+ 12,5%	+ 18,8%	+ 25,0%
Příjem - poplatky nádoby	50,6 mil. Kč	53,8 mil. Kč	57,0 mil. Kč	60,1 mil. Kč	63,3 mil. Kč
Příjem - poplatky pytle / neobydlené domy	0,2 mil. Kč	0,2 mil. Kč	0,3 mil. Kč	0,3 mil. Kč	0,3 mil. Kč
Celkem příjem	50,9 mil. Kč	54,0 mil. Kč	57,2 mil. Kč	60,4 mil. Kč	63,6 mil. Kč
Saldo po změně poplatku *	-15,9 mil. Kč	-12,8 mil. Kč	-9,6 mil. Kč	-6,4 mil. Kč	-3,2 mil. Kč

3. Zápůjčka pozemku pod kontejnery jednotlivým SVJ

Doporučení: prozatím neřešit.

- důvodem je nepořádek na některých stanovištích umístěných na městských pozemcích
- jedná se o ojedinělé případy, které lze řešit individuálně (nyní např. probíhají jednání se zástupci Na Vršku 4 a 10)
- neadekvátní administrativní náročnost (na sídlištích je 192 stanovišť na pozemcích města)
- cca 50 přístřešků na kontejnery je uzamčeno – nepořádek tam nevzniká
- uzamykání se bude postupně řešit i na dalších místech
- je to právně nevynutitelné
- v 64 panelových domech není SVJ – není s kým uzavřít smlouvu (jedná se o případy, kdy zhruba polovina bytů je družstevních, zpravidla SBD Liaz, a druhá polovina bytů je v osobním vlastnictví)

4. Zavedení svozu bioodpadu/gastroodpadu

Doporučení: postupně zavádět svoz bio a gastroodpadu, protože je to trend, kterému se půjde těžko vyhnout.

- **svoz bioodpadu u rodinných domů:**
 - velká poptávka ze strany občanů po hnědých nádobách na bioodpad (ne každý se chce věnovat kompostování, málokdo má auto s koulí a vozík, aby mohl odvézt bioodpad na sběrný dvůr, kontejnery umístované v rámci mobilního svozu jsou během chvíle naplněné, ...)
 - znamenalo by to další D2D popelnici (hnědou)
 - v podstatě jediná možnost, jak významně
 1. snížit podíl bio složky v SKO, jehož odstranění bude vlivem legislativy dále zdražovat
 2. a současně dosáhnout třídících cílů
 - eliminovaly by se hromady bioodpadu na pozemcích města a Lesů ČR (např. Hluboká, U Brusíren, Masná, Janáčkova, Kokonínská a další)
 - nutné počítat se zvýšením nákladů na OH (cca 4,5 mil. Kč ročně za předpokladu zapojení 3500 nemovitostí)
 - alternativou ke svozu D2D může být posílení svozu pomocí velkokapacitních kontejnerů (v současné chvíli jsou přistavovány 17x ročně od dubna do listopadu, náklady na tyto svozy budou v letošním roce zhruba 820 tis. Kč), pokud bychom přistavovali častěji, tj. každou sobotu (34x ročně), náklady by byly dvojnásobné.
 - letos podáváme žádost o dotaci na kompostéry, které bychom mohli rozdávat

- **svoz gastroodpadu od bytových domů:**
 - z rozborů odpadu vyplynulo, že v nádobách na SKO v sídlištní zástavbě je kolem 30 % biologicky rozložitelného odpadu
 - cílem je snižování množství SKO – jednak kvůli rostoucím nákladům, jednak kvůli třídícím cílům
 - nabídka od SKS je ekonomicky příznivá – využití v bioplynce
 - máme 30 ks hnědých nádob o objemu 240 l (sídliště Horní Proseč, Nová Pasiřská, Mechová – Mozartova), nově od října 2024 se rozšířilo ke 3 panelákům v Pasekách + 4 v ul. Na Roli – zatím se jedná o sběr bioodpadu rostlinného odpadu a vozí se na kompostárnu, obyvatelé domů současně dostali malé odpadkové koše na shromažďování bioodpadu přímo u nich v kuchyni
 - vhodné projekt dále rozšiřovat

5. zapojení více podnikatelů do systému

Doporučení: lépe prodat možnost zapojení podnikatelů, aby nevyužívali veřejnou síť kontejnerových stanišť zdarma.

- někteří podnikatelé veřejnou síť zneužívají, kontroly jsou obtížné (nedostatek kapacit, legislativní omezení)
- město nabízí od r. 2022 (uzavřeno je 18 smluv, další 4 smlouvy budou uzavřeny začátkem listopadu)

- leták s informacemi pro podnikatele, jak nakládat s odpady, distribuují mezi podnikatele živnostenský úřad a oddělení životního prostředí při kontrolní činnosti
 - mezi firmy povědomí o možnosti zapojit se do systému potřeba rozšířit, medializovat
 - máme možnost využít variantní nabídky odlišně postaveného produktu od fy Ewecon (cena produktu je 18 tis.):
- a) popis problematiky začlenění podnikatelských subjektů do systému OH
 - b) návrh řešení ve variantách fyzická nádoba a virtuální nádoba
 - c) zpracování cenových podmínek pro podnikatelské subjekty v návaznosti na podmínky smlouvy MM Jbc s dodavatelem svozu odpadů
 - d) návrh rozdělení kategorií dle charakteru podnikání subjektu
 - e) základní návrh smluvního vztahu mezi MM Jbc a podnikatelským subjektem v obou variantách (fyzická nádoba, virtuální nádoba)

6. Úprava legislativy v oblasti poplatků za odpady

Doporučení: pověřit zástupce Jablonce k vyjednávání se Svazkem měst a obcí ČR nebo jiným orgánem za účelem prosazení takových legislativních změn, které dají obcím větší manévrovací prostor pro optimalizaci jejich odpadového hospodářství.

- žádný z možných druhů poplatku není ideální
- je potřeba komunikovat s legislativci, ministerstvem apod.
- v případě poplatku za komunální odpad z nemovité věci, který máme v Jablonci, se poplatek odvíjí od velikosti nádoby na SKO, není možné zpoplatnit nádoby na tříděný odpad umístěné v rámci D2D.

V praxi to znamená, že město zavedením nových služeb umožňuje lidem snížit kapacitu nádoby na SKO na minimum, lidé tak zaplatí méně, ale městu se naopak zvyšují náklady, protože nesváží pouze nádobu na SKO, ale i na ostatní komodity. Další významné náklady, které město není nijak schopno sanovat příjmy, je veřejná síť na separaci, provoz sběrných dvorů a odstranění komunálních odpadů na nich soustředěných od občanů, svoz BRKO atd.

7. Vypsání veřejné zakázky / přesoutěžení stávající smlouvy

Doporučení: zvážit přesoutěžení stávající smlouvy zohledňující nabytou zkušenost od roku 2021

- v případě zavedení nových služeb (nad 2 mil. Kč/4 roky; např. svoz bioodpadu) je nezbytné vypsát novou samostatnou veřejnou zakázku
- v případě, že by tyto nové služby měly být zařazeny pod hlavní smlouvu, pak by bylo třeba vypovědět stávající smlouvu z roku 2021 s výpovědní lhůtou 12 měsíců a celou zakázku přesoutěžít – v případě, že bychom to neudělali, pokutu od ÚOHS lze těžko odhadnout, politicky je to ale citlivé
- po 3 letech fungování máme představu, jak některá ustanovení upřesnit s cílem snížit náklady, např. ve velké části města (kromě centra a sídlišť) zavést svoz SKO v režimu 1x14; zvláště pokud by byl zaveden svoz bioodpadu formou D2D
- dále lze předpokládat, že nový zákon (pokud bude přijat sněmovnou) týkající se vratných obalů (plast a hliník) významně změní podmínky trhu
- máme porovnání cenových podmínek MM Jbc na rok 2024 s predikcí na rok 2025 s nově vysoutěženými podmínkami MM Děčín, které vyšly pro Děčín výhodněji.

8. Informovanost a osvěta

Doporučení: průběžně dělat informační a osvětovou kampaň, která přitáhne média. Aby se o ní mluvilo, musí být atraktivní – provokativní nebo vtipná, ideálně obojí.

- Jablonec poskytuje svým občanům široké spektrum služeb, zátěž na rozpočet je enormní, ale systém je složitý a občané mu nerozumí.
- nepochopení generuje nezájem, neohleduplnost, porušování pravidel
- je proto zapotřebí vést kampaň:
 - 1) průběžnou, informační, která lidem vysvětlí, jak jablonecké odpadové hospodářství funguje,
 - 2) osvětovou, která přitáhne k jednotlivým tématům pozornost, protože ať narazíme na jakoukoliv nefunkčnost systému, dojdeme k tomu, že „je to o lidech“.

9. Kontrola a represe

Doporučení: posílit kontrolní a represivní mechanismy

- namátková přítomnost městského strážníka na sběrném dvoře
- další instalace fotopastí a kamer na problematických stanovištích (generuje náklady a vyžaduje povolení)
- hlídky (generují náklady)